

Amèrica: dèficit comercial, dèficit de veritats

William Greider

Durant la Guerra Freda, a mesura que el sistema econòmic soviètic es desfeia a trossos, les reformes internes eren impossibles perquè els alts càrrecs, tot i que sabien quines eren exactament les mancances del sistema, no en podien parlar obertament.

Els Estats Units es troben actualment en una situació semblant. Malgrat que ocupen una posició comercial cada dia més feble, els líders polítics, empresarials, financers i els mitjans de comunicació no són capaços de debatre obertament què és el que passa i per què. En comptes d'això, l'únic que fan és reciclar els tòpics que ens parlen dels beneficis del lliure comerç i assegurar-nos que tothom farà els possibles per tirar endavant amb aquesta situació. Com passava amb els líders soviètics, l'establishment americà es troba esclau d'unes conviccions utòpiques (l'ortodòxia del mercat del lliure comerç global).

L'any 2005, els EUA assoliran un nou màxim històric, pel que fa al dèficit comercial, que augmentarà un 25% respecte de l'any passat. El deute extern –acumulat com a conseqüència de molts anys de tolerància envers un dèficit cada vegada més gran– ha començat a multiplicar-se a un ritme ferotge els darrers cinc anys. El deute extern net arriba al 25% del producte interior brut, i a aquest ritme pot assolir el 50% en quatre o cinc anys.

Els experts en la matèria fa anys que lleven importància al creixement de l'endeutament extern, que titllaven de trivial. Ara que no poden negar-la, consideren que és "insostenible". Aquest és l'eufemisme que empren els economistes per dir: les coses no poden continuar així, si volem mantenir els estàndards de l'estil de vida americà. Però, per què hauríem d'alarmar excessivament l'opinió pública? Les autoritats garantiràn els ajustos polítics necessaris per tal d'evitar-ho.

Els periodistes i els editors es basen en les informacions que agafen de les mateixes fonts influents i dels mateixos experts en economia, finances i política. Si els mitjans de comunicació decidiren tot d'una explicar els fets com la gran fallida històrica de l'única potència mundial, que ha passat a dependre de rivals estratègics, com ara la Xina, el públic ho entendria millor. Però les elits governamentals considerarien aquesta transparència informativa com una actitud incendiària.

En comptes d'això, parlen del terrible problema comercial americà com d'una mena de disputa tècnica esotèrica sobre valors monetaris, del dòlar versus el iuan xinès. Això crea confusió entre la ciutadania.

Als líders d'opinió no els interessa que s'òbriga el debat sobre el fet que els EUA ja no es poden permetre la globalització, almenys de la manera com funciona actualment. Uns quants opositors valents han fet aquest tipus d'afirmacions, i han reclamat canvis polítics significatius que aturen l'hemorràgia. Però aquesta mena d'anàlisis són rebutjades de seguida.

L'autèntic debat hauria de començar formulant algunes qüestions herètiques: com és que els Estats Units són una de les poques economies avançades que encara pateix dèficit comer-

cial? Com és que els nous acords comercials, malgrat les promeses oficials, augmenten constantment el desequilibri en la balança comercial, la qual cosa provoca que grans onades de llocs de feina se'n vagin a l'altra banda del mar? Quina explicació donen les autoritats a la davallada del poder adquisitiu dels sous de les classes mitjanes americanes? Què se suposa que hem de pensar, que tothom és més competitiu que nosaltres, o que tothom fa trampes? Les darreres tres dècades, els polítics americans no han trobat cap altra manera d'equilibrar la balança comercial que provocar recessions.

Les dificultats actuals són conseqüència d'unes dinàmiques d'actuació basades en el sistema global, que patrocina Washington, perquè Washington les ha inventades. Al principi, aquestes pràctiques eren beneficioses per als EUA, alhora que li servien per a ajudar altres països (per encoratjar la industrialització dels països pobres, per fer coincidir aliats de la Guerra Freda en el comerç i en les inversions, tot eixamplant l'avanç global de l'economia americana).

Les proves han demostrat que les utòpiques expectatives que generava tot aquest sistema eren equivocades. Per què? El debat polític americà està amerat de la ideologia del lliure comerç, però el "lliure comerç" no informa el sistema econòmic global. Mundialment, el que tenim seria més aviat un "comerç dirigit", és a dir, una densa xarxa d'intercanvis i de pactes entre governs i empreses multinacionals, tots amb interessos propis que el mercat no decideix ni atorga. Cada nació sobirana, entre elles els EUA, empra l'extensa xarxa de polítiques per tal de perseguir l'interès nacional.

William Greider, columnista de política nacional al diari 'The Nation', ha escrit 'One World, Ready or Not'

© The New York Times – EL TEMPS

Traducció: Maite Insa